

COLUMN

‘Het is gebeurd’: haalt Algemeen Nederlands de finale?

Soetkin De Smet

‘Dames en heren, welkom bij een nieuwe aflevering van De Slimste Taal Van Vlaanderen! Vandaag zitten er geen genieën in de studio, maar wel drie taalpersonages die Vlaanderen dagelijks beroeren.’ Kondigt Erik Van Looy – presentator van het programma – aan.

‘Onze eerste deelnemer van vanavond komt uit de ongenaakbare stad der Taalnormen. Uit een chique wijk, straten geplaveid met keurige zinsbouw en perfect vervoegde werkwoorden. Ze is een beetje stijf. Als ze al een grap maakt, zal dat nooit zijn zonder toestemming van de Taalunie, maar ze is en blijft de standaard: Dames en heren, hier is Algemeen Nederlands alias AN!’

Algemeen Nederlands knikt en trekt even haar blouse goed, terwijl ze haar rug recht. Strak in het pak en meestal met een lichte frons op haar voorhoofd. Ze is beleefd, maar laten we eerlijk zijn: niet direct de grappigste thuis. Elke zin klinkt als een schoolvoorbeeld, en mevrouw AN wijkt niet snel van het padje af. Maar vanavond? Vanavond wil ze vooral overleven. Haar tegenstanders hebben elk hun eigen troeven – troeven waar zij met een dubbel gevoel tegenover staat.

‘En dan, recht van de kust, waar de wind stevig waait en de machinerie minstens even stevig draait. Hij is de taal die op elke hoek van de straat een beetje anders klinkt, en zowel onweer- als onverstaanbaar is voor de rest van Vlaanderen. Hij heeft geen blad voor de mond – hier is West-Vlaams!’

West-Vlaams komt binnen als een rebel, compleet met een nonchalante houding en een stevige knipoog. Hij buldert, vergeet vaak te articuleren, maar o, wat is hij populair. Hij wendt zich tot het publiek: *‘Wuk goan wieder doeën? Lachen!’* Algemeen Nederlands zucht hoorbaar, maar West-Vlaams schudt het van zich af. Hij weet dat hij hier niet is voor de prijzen, maar wel voor het entertainment.

‘Onze derde gast van de avond komt uit het centrum van het universum. Tenminste, als we hém moeten geloven. Hij heeft flair, hij heeft humor, en wat een eer dat hij vandaag de stadsgrenzen oversteeft voor dit programma. Geef hem een applaus: Antwerps!’

Antwerps leunt nonchalant achterover, zijn hand losjes in zijn broekzak. Hij straalt die vanzelfsprekende arrogantie uit. Hij weet dat hij misschien niet door iedereen begrepen wordt, maar hij begrijpt zichzelf prima. En dat is – laten we eerlijk zijn – zo goed als het enige wat telt.

De eerste vraag wordt gesteld en de spanning stijgt. Algemeen Nederlands steekt haar hand op en begint keurig en in volzinnen te antwoorden, maar halverwege snuift Antwerps luid. *'Hé boneknoper, is't nog voor vandaag?'* Algemeen Nederlands klapt dicht, de mond gesnoerd door zo veel brutaliteit, probeert ze haar pleidooi voor de taalnormen verder te zetten. Maar dan onderbreekt West-Vlaams haar: *'Ge moet nie te ambetant doen, AN. De menschen komen nor ier vo under te ontspannen, nie om under ne kop te breken.'*

De vragen blijven komen, maar al snel wordt duidelijk dat Algemeen Nederlands het onderspit delft. West-Vlaams en Antwerps geven antwoorden die half raadsels zijn, maar de zaal ligt dubbel van het lachen. Algemeen Nederlands doet een dappere poging om de tegenstanders te corrigeren – het is tenslotte *De Slimste Taal Van Vlaanderen* – maar haar inspanningen verdwijnen in hun geratel. Het publiek geniet ervan: *'Wat maakt het uit dat het officieel niet klopt? We amuseren ons tenminste!'*

De finale nadert, het einde is in zicht, en het publiek in spanning. Wie neemt de titel mee naar huis? Hoogstwaarschijnlijk niet Algemeen Nederlands. Maar dan vraagt Erik van Looy onverwachts of ze nog iets wil zeggen. AN twijfelt even, raapt haar moed bij elkaar, slikt en spreekt: *'Ik mag dan wel stijf en formeel zijn, maar zonder mij zouden jullie nergens staan. Ik ben niet hip, ik ben niet charismatisch, maar ik ben wel altijd verstaanbaar. En dat lijkt voor jullie misschien niet belangrijk, maar het is wel degelijk nodig.'* Een stilte valt in de zaal. Een moment van besef, misschien. Maar dan doorbreekt Antwerps de inzinking: *'Pfff, foemp.'*

Auteur van deze vrije column is Soetkin De Smet (°2003). Zij studeert Toegepaste Taalkunde met Nederlands, Engels, Duits aan de KU Leuven in Antwerpen. In 2021 studeerde ze af aan de Sint-Martinusschool in Asse en volgend academiëjaar start ze in de master Journalistiek.